

R003

INSTITUUT
VOOR DE VEREDLING
VAN TUINBOUWGEWASSEN

DERDE BESCHRIJVENDE
RASSENLIJST
VOOR FRUIT
1936-1937

4 SEP. 1944

NADruk VERBODEN

UITGEGEVEN DOOR DEN NEDERLANDSCHEN
ALGEMEENEN KEURINGSDIENST (N.A.K.)

APPEL.

E

Åkerö. Åkerö glasäpple, Schmidts Junkerapfel? Herkomst onbekend. In Zweden (Södermanland) sedert rond 100 jaar gekweekt, doch misschien Duitsch of Nederduitsch van herkomst. Dahl Pomologi I, p. 150. Pollen goed. Zou kunnen worden bestoven door No. 7. Boom matig groot. Vrucht middelmatig groot, hoog, zeer fraai rood gestreept op bleeken grond. Vast tot hard, zeer goede, lichtzure handappel voor herfst en vroegen winter. Arm

aan antischeurbuikvitamine. Cultureel-eischen onvoldgende nagegaan.

E

Anna Boelens. In 1914 gezaaid door den heer S. A. Blijstra in het bedrijf van den Heer G. A. van Rossum te Naarden. Kruising van No. 3 en Freiherr. v. Berlepsch. Zie tijdschrift Ned. Pom. Vereeniging, April 1934 en Maart 1935 (gekleurde plaat). Omtrent den boom nog zeer weinig ervaring. De vrucht is platrond, matig groot, groen, later geel, met fraaie roode streeping. Vruchtvleesch licht zuur en zeer goed van smaak. Late herfstappel.

Appel

C

15 **Allington Pippin.** Waarschijnlijk in de 2e helft der vorige eeuw in Zuid-Lincolnshire ontstaan en in 1916 in den handel gebracht door het kweekershuis Bunyard en Co. te Maidstone. Diploid. Stuifmeel goed. Gaarne bestuiving door Filippa. Boom op wild klein tot matig, vroeg dragend, zeer vruchtbaar. Vrucht middelmatig tot klein, bij behoorlijk dunnen beter, kort kegelvormig, geel met wat blos en streepen. Vleesch lichtzuur en knappend. Zeer goede tafelpappel, in sommige gevallen tot in December, dan weer weinig duurzaam. Alle onderstammen windvast. Gezond. Zand. Ervaring in Zeeland minder gunstig (kanker en bloedluis en onzekere duurzaamheid).

C

48 **Beauty of Bath.** Gewonnen te Bailbrook bij Bath, Engeland, en geïntroduceerd door de heeren Cooling in 1864. Bunyard Handbook I, p. 23. Diploid. Stuifmeel goed. Vraagt vreemd pollen, bijv. Filippa. Matig groote, zeer vroeg en rijkdragende boom. Appel klein, regelmatig gevormd, plat, geel met blos, ruw, zachtvleezig, goed als handappel in Augustus. Struik op sterken onderstam. Gezond. Druipt sterk. Zand en klei. Kan misschien dienen ter vervanging van No. 19. Monilia.

E

B. G. Apple. Engelsche aanwinst, die met veel reclame in den handel is gebracht, doch waarvan de deugdelijkheid nog moet blijken. De eenige mij bekende boom is aan kanker bezweken.

B

6 **Bloemeezoet.** Herkomst onbekend. Waarschijnlijk 19e eeuw en Geldersch. Bloei laat. Op wild, groote boom, tamelijk laat dragend. Vrucht middelmatig groot, ongeveer rond, regelmatig, zeer zachtvleezig, groen met fraaie roode streeping, zoet. Handappel. September. Kroonboom. Windvast. Gezond. Klei.

E

Bosappel. Gewonnen door H. Bos te Dodewaard, rond 1880. Maandschrift Ned. Pom. Ver. 1928, p. 38. Bloeigegevens geen. Matig groote, vroegdragende, zeer vruchtbare appelboom, dicht en breed van groei. Platte,

bleek geelgroene appel met wat blos. Matig goede tafelpappel tot in den n-winter. Windvast. Gezond. Klei.

B

22 **Brabantsche Bellefleur.** Roter Bellefleur. Oude appel van onbekende afkomst. Deutschlands Obstsornten. Gekl. pl. Boom groot. Bloei laat. Zelffertil. Draagt op sterken onderstam laat. Vrucht klein tot middelmatig groot, wat onregelmatig gevormd. Geel met fraaie blos. Vast van vleesch. Licht zuur. Duurt tot in de lente. Tafelpappel. In den handel weinig in trek. Nog slechts in Zuid-Limburg bij gebrek aan een goeden plaatsvervanger aanbevolen. Is zeer windvast. Boom vaak kankerachtig.

A

13 **Bramley's Seedling.** Triomphe de Kiel. Rond het midden der vorige eeuw gewonnen door Bramley te Southwell (Notts) Engeland. In 1876 in den handel gebracht. Triploid. Vraagt vreemd pollen, bijv. dat van No. 5. Boom groot op wild. Rijkdragend. Vrucht groot, onregelmatig, plat, groengeel met wat blos, vast, zuur, goede moesappel, tot einde winter. Rijk aan antischurbuikvitamine. Windvast. Struik op II of sterken onderstam en kroonboom. Gezond. Klei en zand. Geschikt om op andere variëteiten te enten.

A

3 **Cox's Orange Pippin.** Cox's Orange, Cox's Orangen Renette, Orange de Cox. Rond 1830 gewonnen door Cox te Colnbrook Lawn, Bucks, Engeland en in 1850 door Ch. Turner in den handel gebracht. Bunyard Handbook I, pag. 43. Deutschl. Obsts. gekl. pl. Diploid. Goed stuifmeel. Bloei middentijds, zelf-steriel. Bestuivers voor No. 3 zijn No. 5, 7, 21, 29 en 60. Boom op wild matig groot en vroeg dragend. Vruchtbaar. Vrucht matig tot klein, ongeveer rond, regelmatig, groen, later geel met veel blos en eenig roest. Duurt den winter in. Aangenaam zuur. Bijzonder fijne handappel. Struik. Diverse onderstammen; windvast. Zand of klei. Wat schurft en soms Monilia of kanker, vooral op rivierklei en ook bij enting op type IX. Gevoelig voor Calif. pap.

Appel

E

Dekkers Glorie. Handappel, ongeveer 1930 gewonnen door C. Dekker te Blok-ker.

Oct.-Jan. Lijkt in kleur op Zoete Erm-gaard. Langwerpig. Bij langdurige be-waring van binnen bruin wordende. Smaak eerst zachtzuur, later zoet. Geu-rig. Aanbevolen in Noord-Holland.

B

- 34 **Drentsche Bellefleur.** Vermoedelijk uit Drenthe. Fraaie herfstappel. Schijnt in het Noorden den Sterappel te kunnen vervangen. Groot, gezonde boom. Draagt vaak om het andere jaar. Vrucht lang, fraai rood gekleurd, echter slechts van sobere kwaliteit.

A

- 4 **Early Victoria.** Emneth Early. In 1899 door de fa. Cross te Wisbech in den handel gebracht. Bunyard Handbook, p. 53. Diploid. Goed pollen. Bloei middentijds. Boom op wild matig groot en zeer vroeg dragend. Bijzonder vruchtbaar. Vrucht matig groot, on-regelmatig, iets hoog, groengeel, vaak met een lijn overlangs. Augustus-Sep-tember. Zuur. Matig goed voor moes. Struik, desnoods kroonboom. Onder-stam sterk. Matig windvast. Zand of klei. Doorgaans weinig ziekte. In som-mige streken weinig in tel.

E

***Eethensche Wijnappel.** Gewonnen te Eethen, vermoedelijk door den Heer Branderhorst in de eerste helft der vorige eeuw. Middelmatig groot, hoog, eigenaardige steelaanzetting, groen, weinig blos, vleesch vast, lichtzuur, zeer fijne tafelappel voor September. Boom middelmatig groot, zeer vruchtbaar, gezond, windvast. Bloei tamelijk laat; bestuivingseischen onbekend. Op ster-ken onderstam.

B

- 27 ***Eisdener Klumpke.** Sabot? Misschien uit de omgeving van Eisden in het Ne-derlandsche taalgebied. De sterke ver-spreiding in die streek doet een leeftijd gissen van tenminste 50 jaar, mede in verband met den ouderdom der boo-men. Geen gegevens over bestuiving. Bloeit laat. Boom middelmatig tot groot. Sterk hangende takken. Vrucht-baarheid vroeg en zeer voldoende.

Vrucht middelmatig tot groot, hoog met knobbel bij den steel, groen met veel roode streeping, zeer stevig, licht-zuur, goede moes- en matig goede tafelappel tot Maart. Hoogstam. Kies-keurig op grond. Zeer schurftig en hier en daar kanker.

C

- 57 **Ellisons orange.** Gewonnen door C. C. Ellison te Bracebridge en Wipf te Hartshorne Hall als kruising van No. 3 en W. W. Calville. In 1911 in den han-del gebracht door Pennell en Zonen. Bunyard Handbook. Goed pollen. Vruchtbaarheid middelmatig. Vrucht goudgeel met wat blos en streeping. Vleesch zacht en redelijk van smaak. Lange steel. Herfst. Zou kunnen wor-den opgevat als een vroege Cox's.

E

Dr. Seeligs Orangepepping. Dr. Seeligs Orangerenette, Orangepepping. Ge-wonnen door den predikant Henzen bij Kiel en genoemd naar Dr. Seelig aldaar. Voor het eerst beschreven in 1879. Deutschlands Obstsorten. Gekl. pl. Bloeigegevens geen. Boom middelma-tig, vroeg en goeddragend. Appel mid-delmatig groot, rond, groen, later goud-geel, tamelijk zachtvleezig, lichtzuur, zeer goede handappel tot Maart. Meest-al gezond; soms kanker. Zand. Wind-vast.

B

- 25 ***Fransche Zure.** Herkomst onbekend. Bloei vroeg. Bestuivingseischen onbe-kend. Boom groot. Vruchtbaarheid uit-eenlopend. Vrucht middelmatig tot groot, groen met fraaien rooden blos, zeer vast, sterk zuur, goede moesappel tot ver in de lente. Kroonboom. Vatbaar voor schurft. Heet goede bestuiver voor No. 1.

C

- 42 **Glorie van Holland.** Zou volgens som-migen rond 1890 gewonnen zijn door den Heer Hazelbach te Rockanje. Maand-schrift Ned. Pom. Ver., 1932, p. 96-97. Boom middelmatig en tamelijk vroeg en rijk dragend. Fraai gevormd. De appel is rond, middelbaar van grootte, fraai wasgeel met zwakken blos, licht-zuur, zeer goed als handappel voor herfst. Struik op II of sterken onder-stam. Voorzover we kunnen beoor-deelen gezond op zand. Op klei wordt over kanker geklaagd.

Appel

A

- 10 ***Groninger Kroon.** Engelse Kroon, Zure Kroon, Rond 1875 gevonden door S. H. Brouwer te Noordbroek in den tuin van den heer Engels. De Greeff, Onze appels en peren. Zelffertiel. Op wild tamelijk groote boom, 8 tot 10 m breed, tamelijk vroeg dragend. Vrucht middelmatig groot, hoog, iets kegelvormig, groengeel, later roodgeel met veel bos en streepen, lichtzuur, iets knappend; goede handappel tot Februari. Struik op II, of sterken onderstam of wel kroonboom. Windvast. Meestal gezond. Iets meer schurft dan vroeger, vooral in beschutte tuinen. Meeldauw. Soms bloedluis. Zand of klei. Bij Harlingen niet aanbevolen.

C

- 36 **James Grieve.** Gewonnen door J. Grieve en in 1890 door het Schotsche kweekershuis Dickson te Edinburg in den handel gebracht. Bunyard Handbook I, p. 73. Pollen goed. Kan worden bestoven door Filippa. Boom middelmatig groot, vroeg en rijk vruchtbaar. Vrucht rond, iets kegelvormig, bleek geelachtig met wat bos en tamelijk groot. Vruchtvleesch zeer week. Smaak uitstekend. Er bestaat een meer roode afwijking van deze verscheidenheid.

C

- 43 **Jonathan.** Vóór 1826 gewonnen door Ph. Rick te Woodstock N.-Y. Ver. St. Hedrick, Apples of New York I, p. 172. Pollen goed. Boom matig groot, zeer vroeg en rijkdragend. Appel klein tot middelmatig, iets hoog, groen met wat bos. Tamelijk vast, licht zuur, gewone smaak der Amerikaansche appels, tamelijk goede handappel voor herfst en voor winter. Dikwijls te klein. Struik op sterken onderstam. Warme standplaats. Vraagt luwte. Gezond, behoudens bloedluis. Dunnen. Klei en desnoods zand.

E

Kesterens Wijnzuur. Uil. Gewonnen in een boomgaard van J. C. van den Berg te Kesteren, denkelijk rond 1900. Maandbl. Ned. Pom. Ver. 1927, p. 174 en 1928, p. 33. Bekroond Lunteren 1927. Bloeigegevens geen. Flinke, vruchtbare boom. Middelmatig groote vrucht, gevormd als Brab. Bellefleur sober tot goed gekleurd en matig tot goed als handappel tot

begin December. Gezond en windvast. Klei.

B

- 60 **Keswick Codlin.** Engelsche appel, wild gevonden in Cumberland, waar hij door een boomkweker, J. Sander, werd opgemerkt en vervolgens vermeerderd omstreeks 1800. In 1818 voor de Hort. Soc. gebracht.

Levert goed pollen. Boom matig groot, vroeg en rijkdragend. Appel middelmatig van grootte, hoog, groen, bij rijpheid goudgeel, scherp zuur, rijpt begin September. Een uitstekende moesappel, die door Early Victoria niet wordt geëvenaard. De boom is kieskeurig op grond en wellicht ook op klimaat. Op lichte gronden o.m. kan veel kanker optreden; ook nogal wat last van schurft en een minder ooglijk product voortbrengend. Flink snoeien! Vooral in het Noorden des lands aanbevolen.

E

Koningszuur. Engelsche Bellefleur. Rond 1840 gewonnen in een boomgaard te Lienden, die later in eigendom kwam van Js. de Kock Aspremont. Maandschrift Ned. Pom. Ver. 1928, p. 35. Middelmatig groote, hooge, regelmatig gevormde, grootendeels roode, zeer fraaie, sterke appel. Zou volgens sommigen minderwaardig zijn, doch wordt door anderen, vooral in het Geldersche, hoog aangeslagen. Boom kloek. Klei, Soms kanker.

B

- 18 **Landsberger Renette.** Rond 1853 door Justizrat Burchardt te Landsberg a.d. Warthe. Deutschlands Obstsorten, gekl. pl. Bloei middentijds. Matig zelffertiel. Draagt goed met No. 3, 5 en 21. Pollen goed. Vrucht middelmatig, kegelvormig, ongeveer zoo hoog als breed, groen, later geel met weinig bos, weinig of geen roest, licht zuur, zacht, middelmatig goede handappel tot halfweg den winter. Boom op wild matig groot, vroeg dragend. Zeer vruchtbaar. Struikvorm op sterken onderstam of desnoods kroonboom. Windvast. Zand. Neigt op veel gronden tot kanker. Weinig schurft in het algemeen. Meeldauw.

B

- 21 **Lane's Prince Albert.** In de 19e eeuw te Rothampstead gewonnen en in 1857

Appel

in den handel gebracht. Bunyard Handboek p. 80.

Weinig bloeigegevens. Boom klein tot matig groot, zeer vroeg en zeer rijk dragend. Vrucht middelmatig groot, iets plat, groen met vaak eenige roode streeping, zuur. Middelmatig goede moesappel tot in den winter en dan wel eens als handappel bruikbaar. Struik op sterken onderstam. Vraagt luwte. Druipt. Klei of zand. Gezond. Voorzichtig met zwavel. Waarschijnlijk is No. 13 beter dan deze.

C

- 41 **Laxton's Superb.** Recente aanwinst van het Engelsche kweekershuis Laxton. Vraagt vreemd stuifmeel. Onderlinge vruchtbaarheid met No. 3 is twijfelachtig. Boom waarschijnlijk iets grooter dan die van No. 3, waarop de verscheidenheid overigens gelijkt. Vrucht wat kloeker, iets minder goed van smaak. Duurt zeer goed naar men meent. Alle onderstammen. Vermoedelijk een goede aanwinst. In Zeeland op type IX zeer veel kurkstip, vooral op jonge boomen.

B

- 2 **Lemoenappel.** Rond 1885 gewonnen door Notaris J. H. Th. W. van den Ham te Lunteren en aldaar 1899 bekroond. Bloei middentijds, zelffertil, misschien toch kruisbestuiving gewenscht. Vrucht groot, iets plat, bijna rond, groen, later geel met veel roest, geen blos. Aangenaam zuur. Zeer goede tafelappel. Tot in winter. Boom op wild zeer groot en zeer laat dragend. Later voldoende vruchtbaar. Struik en kroonboom. Alle onderstammen. Zand of klei. Op goeden grond weinig ziekte. Voldoet in Zeeland, Betuwe en Utrecht niet. Druipt sterk. Meestal geeft men aan No. 1 de voorkeur, daar die eerder draagt en duurzamer is, op enkele gronden, vooral natte, verkiest men wel Lemoenappel, die trouwens ook bij minder goede verzorging beter is dan No. 1.

- 63 **London Pippin,** London Peppin, Pepin de Londres, London Pepping, Calville de Londres.
Oude Britsche appel. Deutschl. Obsts. gekl. pl. Bunyard, Handb. p. 82.
Vroege bloeier. Matige grocier, fraaie boomvorm. Vruchtbaar.
Middelmatig groote vrucht, sterke rib-

ben aan den top. Kleur verschillend, vaak met blos. Duurt tot de lente. Hand- en moesappel. Zeer vatbaar voor schurft, kanker en meeldauw. Reeds zeer lang in ons land, doch weinig opgang gemaakt.

C

- 37 **Luntersche Pippeling.** Zeer late zure appel. Draagt vroeg.
Luntersche zaailing van omstreeks 1900. De boom is van matige grootte en vruchtbaar. Appel matig groot; nogal roestig met betrekkelijk weinig kleur. Zeer laat en duurzaam. Vruchtvleesch hard en daardoor van beperkte bruikbaarheid. Zuur. Wordt met name in Groningerland met succes verbouwd, doch geeft ook in Noord-Brabant goede resultaten. Zand en dalgrond.

A

- 8 **Manks Codlin.** Manks Appel. Door Kewley op 't eiland Man gewonnen. Droeg voor 't eerst in 1815. Deutschlands Obstsorten. Gekl. pl. Diploid. Zelffertil. Zeer goed is bestuiving door No. 7. Bloei vroeg. Boom op wild doorgaans klein, buitengewoon vroegdragend. Zeer vruchtbaar. Vrucht middelmatig tot klein. Bij behoorlijk dunnen beter. Kegelvormig, iets hoog, geelgroen met bleeken blos, vast, zeer licht zuur. Bruikbaar voor de bakkerij (appelbollen). Minder goede handappel. September-October. Struik. Onderstam sterk. Nogal windvast. Zand of klei. Meestal tamelijk gezond. Meeldauw. Zaagwesp.

E

May Queen te Worcester gewonnen en door Penwill in den handel gebracht. Bunyard Handbook.
Boom van matige groeikracht en groote vruchtbaarheid. De eenige dragende boom in ons land staat te Breda op zandgrond en levert jaarlijks een rijken oogst op.
Vrucht meer breed dan hoog, op den boom groen met donkerrood, na eenige bewaring zeer fraai geel met helder rooden en grooten blos. Lichtzuur en zeer aromatisch. Duurt tot in de lente. Gezond.
Vermoedelijk een late appel van bijzonder goede eigenschappen, beide als boom en als vrucht.

Appel

B

- 28 **Notarisappel.** Rond 1890 gewonnen door J. H. Th. W. v. d. Ham, notaris te Lunteren en wereldkundig gemaakt op de tentoonstelling aldaar in 1899. Bloei middentijds. Met eigen stuifmeel matig dragend. Zet goed vrucht met 5, 7, 18 en 60. Op sterken onderstam een flinke boom, matig vroegdragend. Later voldoende vruchtbaar. Vrucht hoog, tamelijk groot, groen, weinig blos, lichtzuur. Matig goede, soms zeer goede handappel tot Januari. Struik op halfsterken of op sterken onderstam en kroonboom. Vraagt luwte. Druipt. Kanker. Soms veel schurft. Zand of lichte klei. Behalve in distr. IV, V en VI ook plaatselijk in Friesland aanbevolen.

B

- 24 ***Ossenkop.** Oude Fransche. Herkomst onbekend. Genoemd in 1850. Bloei vroeg. Boom groot, met iets hangende takken, vroeg, regelmatig en goed vruchtbaar. Vrucht zeer groot, onregelmatig, iets plat, groen met roode streeping, matig vast, zuur, goede moesappel van September tot Februari.

Kroonboom. Niet kieskeurig op grond. Gezond. Heet goede bestuiver voor No. 1.

E

Pater v. d. Elsen. In 1928 gezaaid door den Heer P. J. G. Aarts te Bergeyk, 25 Oct. 1934 te Lunteren bekroond met 1e kl. certificaat. Zie tijdschrift Ned. Pom. Vereeniging Februari 1935; gekl. plaat. Voor zoover men op de uiterst schaarsche gegevens kan afgaan, mogen we een middelmatige groei-kracht en groote vruchtbaarheid verwachten. Waarschijnlijk thuis op zandgrond. De appel is kloek, meer hoog dan breed en bij rijpheid bijzonder fraai gekleurd. Duurt tot in den winter en is zeer goed van smaak. Licht zuur. Een fout is, dat de appel in sommige jaren bruine spikkels in het vruchtvleesch vertoont. De bloei wordt ondersteld laat te vallen.

B

- 19 **Pfirsichroter Sommerapfel.** Perzikroode zomerappel, Persikrött Sommeräpfle. Wellicht door J. V. Sickler (1741-1820) uit Frankrijk naar Duitschland gebracht. Deutschlands Obstsorten. Gekl. pl. Bloei vroeg. Diploid. Draagt met eigen stuifmeel niet steeds voldoende.

Appel

Goede bestuiving door 7, 21 of 60. Op wild klein en zeer vroeg dragend. Vrucht middelmatig groot, ongeveer rond, meestal geheel rood, zacht zuur, los, goed voor de tafel. Augustus. Niet in eens plukken. Duurt slecht. Struik op sterken onderstam. Tamelijk windvast. Zand en klei. Weinig kanker en soms schurft. Meeldauw. Zaagwesp. In Friesland plant men liever de Roode Tulpappel, die daar beter voldoet.

B

- 17 **Present van Engeland.** Heerappel. Herkomst onbekend. Had reeds in 1863 aanmerkelijke verspreiding. Beschrijving Vruchtsoorten 2e reeks 1863, p. 72. Bloei middentijds. Zelffertiel. Boom matig groot, zeer vroeg en rijkdragend. Lastige groei voor den snoeier. Boven enten. Vrucht groen, later geel, met somtijds wat blos, zachtzuur, los, groot klokhuis, zoete tafelpappel tot einde winter. Kroonboom. Matig windvast. Neigt tot kanker en min of meer beschadigde vruchten. Zaagwesp. Heeft plaatselijk beteekenis. Wordt aangeraden om op andere soorten om te enten.

E

Present van Holland. In 1914 gewonnen door de Fa. Ludwig & Co te Hillegom, zaailing van No. 17, bekroond met certificaat 1e kl. in 1934. In den handel gebracht door G. A. van Rossum te Naarden. Tijdschrift Ned. Pom. Vereeniging, April 1934. Middelmatige groeikracht. Vruchtbaar. Vermoedelijk gezonde boom. Vrucht van vorm als No. 17, doch iets minder hoog en iets minder onregelmatig. Zuur, weinig aroma. Duurt tot in April. Misschien in district II bruikbaar.

C

- 29 **Princesse Noble.** Kroonappel, Noblesse, Bles, Alantappel, Grosser edler Prinzessin Apfel, Pomme d'Aunée, Prince d'Orange, Prinsesäpple. Zeer oude, misschien inheemsche appel. Werd in 1708 echter als uitheemsch genoemd. Nederl. Boomgaard. Gekl. pl. Bloei middentijds. Bestuift No. 3. Boom matig groot, vroeg vruchtbaar, doch waarschijnlijk ondanks goede ziektebestrijding niet overrijk dragend. Vrucht matig groot, groengeel met streepen, hoog, vast, later zacht, lichtzuur, buitengewoon

Appel

fijne handappel tot halfweg den winter. Struik op sterken onderstam, desnoods kroonboom. Alle gronden. Vatbaar voor schurft. Men zij bedacht op mozaiek. De hooge handelswaarde dezes appels rechtvaardigt een ernstige poging om hem, geholpen door de hedendaagsche bemesting en ziektebestrijdingsmiddelen, weer in eere te herstellen.

Vooraf in district IV heeft men aanmoedigende resultaten.

Volgens betrouwbare gegevens komen onder de P. N. verscheiden onderrassen voor, waarvan de beste zou zijn een type met langwerpige, boven afgeplatte vrucht en sterk geel gekleurd vleesch.

B

- 26 **Reinette van Ekenstein.** R. v. Ekenstijn. Waarschijnlijk kort voor 1830 gewonnen door Jhr. O. R. Alberda van Ekenstein te E. bij Appingedam. Nederl. Boomgaard I No. 45. Geen bloeigegevens. Boom flink, vruchtbaar. Vrucht matig groot, kort kegelvormig, groen, later geel met eenig roest, zacht, licht zuur, handappel voor October tot December. Moesappel. Deze appel vervangt in sommige streken van Friesland de Transparente de Croncels, in Groningerland niet aan te raden. Weinig schurft. Meeldauw.

B

- 16 **Renette von Zuccamaglio.** Von Zuccamagliorennett. Gewonnen door Diedrich Uhlhorn Jr. te Grevenbroich, Rheinland. Waarschijnlijk tusschen 1852 en 1870 gezaaid. In 1878 benaamd. Diploid. Gaarne bestoven door Filippa. Boom matig groot, vroeg en rijkdragend. Vrucht rond, groen, later geel met zeer weinig blos, middelmatig groot. Wil gedund worden. Zeer goede handappel tot na den winter. Struik op sterken onderstam. Windvastheid goed. Zand en klei. Meestal gezond, doch in IV acht men bespuiting tegen schurft noodzakelijk. Soms kanker.

B

- 61***Roode Tulpappel.** Een oude appel van onbekende herkomst, waarvan reeds Knoop in 1758 gewag maakt, en die vermoedelijk reeds veel eerder wordt bedoeld in een oudere vermelding. Roode Kroonsappel. Roode Joop. Draagt zonder vreemd stuifmeel. Bloei vroeg. Middelmatige groei-kracht. Breede

kroon. Rijk en bij niet overdadige productie jaarlijks dragend. Langwerpige, middelgrootte, bleekroode vrucht, zacht-zuur. Spoedig melig. Aug.-Sept.

Beschutte standplaats; op klei. Matig schurft. Weinig monilia. Opnattengrond kanker. Zaailing of type II. Struik of halfstam. In Friesland aanbevolen.

C

- 47 **Royal Jubilee.** Gewonnen door J. Graham te Hounslow en in den handel gebracht in 1893 door het kweekershuis G. Bunyard & Co. te Maidstone. Bunyard, Handbook I, p. 114.

Bloei laat. Pollen goed. Vraagt vreemd stuifmeel, bijv. No. 21. Boom klein en zeer vroeg en rijkdragend. Appel middelmatig groot, soms groot, kegelvormig, bleek geel, soms iets donkerder aan zonzijde. Vaste, lichtzure, goede moesappel. Struik op sterken onderstam. Gezond. Klei en wordt voor het midden des lands zeer aanbevolen in de zandstreken.

B

- 51 **Schellinghouter.** Omstreeks 1900; gewonnen door den Heer G. Dekker te Schellinkhout en in West-Friesland tamelijk veel aangeplant. Voldoet ook te Groningen goed. Vermoedelijk zaailing van No. 29. Bekroond met cert. 1e klasse te Lunteren in 1934. Zie tijdschr. Ned. Pom. Vereeniging Nov. 1934. Geen bloeigegevens. Boom van matige tot middelbare grootte, vruchtbaar, gezond. Vrucht middelmatig groot tot groot, meer hoog dan breed, bleek geelgroen, voorzien van een dunne roode streeping. Vleesch wit. Sept. Nov. Lichtzuur met aangenaam aroma, dat aan No. 29 herinnert. Carpocapsa. Tamelijk windvast.

C

- 30 **Schöner von Nordhausen.** Gewonnen door Kaiser te Nordhausen bij den Harz en in 1892 verspreid. Deutschlands Obstsorten. Gekl. pl. Deutsche Obstbauzeitung 1916 p. 1. Bloeigegevens geen. Boom matig groot, vroeg en rijk dragend. Vrucht rond, middelmatig groot, regelmatig gevormd, groen of bleek groengeel met zachten blos, fraai, tamelijk zachtvleezig, licht zuur, goede tot zeer goede handappel voor herfst en eerste gedeelte des winters. Struik op sterken onderstam. Gezond. Zand. Windvast.

Appel

A

1 **Schoone van Boskoop.** Belle de B., Schöner von B., **Goudreinette** (falso), Rein. monstrueuse (falso), Reinette von Montfort. Nederl. Boomg. I No. 43, gekl. pl. Waarschijnlijk in de 18e eeuw onder Utrecht, bij Montfoort wellicht, ontstaan. Triploid. Bloeit middentijds, vraagt kruisbestuiving. Stuifmeel slecht kiemend. Boom op wild groot en laat dragend. Op den duur voldoende vruchtbaar, in sommige omstandigheden met neiging tot beurtjaren. Duurt den winter uit. Vrucht groot, bijna rond, iets meer hoog, groen, later geel met veel roest en neiging tot blos. Scherp zuur, in nawinter matig. Zeer goede hand-moesappel. Rijk aan antischuur-buikvitamine. Struik en kroonboom. Diverse onderstammen. Zand of klei. Vraagt luwte. Vrij veel schurft en, soms zelfs veel, kanker; meeldauw. Onder den naam „Goudreinette”, welke de meest populaire benaming in ons land is, gaan behalve Sch. v. B. ook een groot aantal andere vormen, die er betrekkelijk weinig van verschillen. Het is nog niet mogelijk hierover een duidelijk overzicht te geven, doch in ieder geval is men wel overtuigd van de noodzakelijkheid om in deze „variëteitengroep”, als blijkt dat die aanduiding niet misplaatst is, op het enthout te letten.

E

Signe Tillisch. In 1866 gezaaid door den schout Tillisch te Bjerre bij Horsens in Denemarken en in 1884 door het kweekershuis Mathiesen te Korsør in den handel gebracht. Deutschlands Obstsorten, gekl. plaat. Stuifmeel vermoedelijk niet best. Draagt met eigen stuifmeel slecht. Bestuivers voor ons land niet nagegaan. Waarschijnlijk is Filippa goed. Flinke boom, die op sterken onderstam wat traag draagt. Vrucht tamelijk groot, meer breed dan hoog, groengeel, bij rijpheid geel, nage-noeg zonder blos. Vleesch zacht en zeer goed van smaak. Herfst. Vatbaar voor schurft, monilia en meeldauw. Velen raden een onbeschutte stand-plaats aan. Geschikt voor verschillende onderstammen.

E

St. Cecilia. Engelsche appel, door Bas-ham gewonnen. Bloeigegevens geen. Matig groote boom. Vrucht matig groot, iets hoog, goudgeel

met blos en streepen, lichtzuur en zeer goede handappel tot ver in den winter. Klei.

A

9 **Sterappel.** Reinette rouge étoilée. Star-appel, Sterreinette, Rote Sternreinette, Pomme de Coeur. In 1830 voor het eerst beschreven. Men meet, n dat de appel uit Nederland of België afkomstig is, rond Maastricht, Luik of Sint Truyen. Bloei laat, gaarne kruisbestuiving, mis-schien Brab. Bellefleur zoete appels of Court pendu. Boom op wild groot, laat dragend. Later meestal behoorlijk vruchtbaar. Vrucht middelmatig, rond, regelmatig, na eenige bewaring geheel rood, licht zuur, knappend. Tamelijk goede handappel. October-December. Vermoedelijk slechts voor sterke onder-stammen. Vraagt luwte. Doorlatende grond, zand of klei. Zelden ziekte. Men ente niet van het roodgestreepte Ster-appeltype. Druipt. Op enthout letten.

A

5 **Transparente de Croncels.** Apfel aus Croncels. In 1869 gewonnen door het Fransche kweekershuis Baltet te Troyes (Aube). Deutschlands Obsts. Gekl. pl. Diploid. Bloei tamelijk vroeg. Boom op wild flink, matig vroeg dragend. Later goed vruchtbaar. Vrucht middelmatig groot tot groot, regelmatig, rond, bleekgeel met goudgele zonzijde. Zeer week. September. Lichtzuur. Hand-appel. Struik of kroonboom. Nogal windvast. Zand of klei. Meestal ge-zonde boom, een enkele maal kanker. In Friesland te schurftig (zie Rein. v. Ekenstein). Gevoelig voor Californische pap. Bijzonder lastige soort, die slechts bij groote toewijding goed product op-levt. Dan echter ook voldoening geeft.

E

***Vogel Calville.** Rond 1884 te Hooge Zwaluwe gewonnen door den Heer C. A. Vogel, thans wonende te Goedereede. Kleine boom, zeer vruchtbaar en ge-regeld dragend. Appel groot, goudgeel, rond, regelmatig, vleesch hard, bij rijp-heid zacht, rijpt van October tot Maart. Goede tafelappel. Waarschijnlijk ook zeer goede moesappel. Gezond. Struik op sterken onderstam.

C

31 **Wealthy.** Rond 1861 gewonnen door P. M. Gideon te Excelsior, Minn. Ver. Staten, Hedrick, Apples of New York, II, p. 236. Diploid. Pollen twijfelachtig.

Appel

Kan worden bestoven door Filippa. Boom matig groot en zeer vroeg en rijkdragend. Wil gedund worden. Appel matig groot tot groot, ongeveer rond, groen met schitterende roode streeping, vleesch zacht, lichtzuur met den smaak van veel Amerikaansche appels. Goede handappel voor September. Struik op sterken onderstam. Zand of klei. Vraagt beschutting. Gezond. Een der weinige Amerikanen, die hier een goed figuur maakt.

E

Worcester Pearmain. Gewonnen door den Heer Hale te Swan Pool bij Worcester als zaailing van Devonshire Quarrenden en in 1874 in den handel gebracht door R. Smith te Worcester. Boom van middelbare grootte en groote productiviteit. Vrucht middelmatig groot, rond en regelmatig gevormd, goudgeel met veel blos. Zuur, aromatisch. Vroege herfst. Zie verder Hogg Fruit Manual 1875 en Bunyard Handbook.

A

7 Yellow Transparent. White Transparent, Transparente jaune, Weisser Klarapfel, Vitt Klaräpple, Klaraeble. Madeleine falso.

Uit het Baltische deel van 't oude Tsarenrijk, men meent wel Lijfland. Diploid. Pollen goed. Bloei middentijds. Wordt bestoven door No. 5, 18 en 60. Boom op wild matig groot, zeer vroegdragend. Vruchtbaar. Vrucht middelmatig groot, iets hoog, regelmatig, bleek groen, Juli-Augustus, iets knappend, zuur, goede moesappel, als handappel juist bruikbaar. Onderstam sterk. Struik. Nogal windvast. Zand of klei. Weinig schurft, veel, soms te veel kanker, veel zaagwesp. Naast de Juli-Yellow treft men ook een latere, groene, die men mijde. Of dit een andere varieteit is, is onzeker.

C

39 Zigeunerin. Voor rond 20 jaren door het kweekershuis Vallen te Swalmen ingevoerd uit Riga, waar de appel werd

gekweekt door „Gartendirektor Kuphaldt“. Zelffertil. Boom vermoedelijk slechts matig, vroeg en rijk dragend. Appel groot, rond, onregelmatig. Buitengewoon fraai rood gekleurd. Vleesch tamelijk zacht, zuur; zuinige tot matig goede handappel, doch op sommige plaatsen en in sommige jaren aanmerkelijk beter. Augustus-September. Struik op sterken onderstam. Zand of klei. Gezond. Wordt soms aanbevolen.

A

12 Zoete Ermgaard. Herkomst onbekend. Vermoedelijk Nederlandsch. Was in 't midden der vorige eeuw reeds door 't land verspreid. Nederl. Boomgaard No. 7. Bloei laat; bestuivingseischen onbekend. Boom groot op wild, matig laat dragend, later goed vruchtbaar, doch beurtjaren. Vrucht hoog, middelmatig groot, evenals Zoete Campagner bijna geheel met roode streeping overdekt, doch van levendiger kleur. Sorteert goed. Zoet. Potappel tot ver in den winter. Windvast. Kroonboom. Zand of klei. Gezond. Gevoelig voor zwavel.

B

23 *Zoete Kroon. Zoete Winterkroon. Geijkt op de Rozekroon. Gevonden door S. H. Brouwer te Noordbroek in den tuin van Van der Molen-Stelmaker te Noordbroek rond 1870 en door den heer Brouwer rond 1890 in den handel gebracht. Feestgids Tentoonstelling Provinciale Boomkweekersvereeniging rond 1908. Zelffertil. Goede stuifmeelleverancier. Bloeit laat.

Boom matig groot, op wild 6-8 m breed, vroeg en rijkdragend. Vrucht middelgroot tot klein, bolrond, fraai roodgestreept op goudgelen grond, matig vast tot zacht, zoet. Handappel en goede potappel tot Februari. In het Zuiden soms slechts vroege herfstappel. Struik op sterken onderstam, desnoods kroonboom. Buitengewoon gezond. Wantsen. Voor bijna alle gronden. Wordt aanbevolen ter vervanging van 12 en Zoete Campagner. In het Zuiden nog onvoldoende nagegaan.

District:

A Algemeen sortiment.	I	II	III	IV	V	VI
1 Boskoop	x	o	x	x	x	x
3 Cox's	x	o	x	x	x	x
4 Victoria	x	-	x	x	x	x
5 Croncels	x	o	x	x	x	x
7 Yellow	x	-	x	x	x	x
8 Manks	x	-	x	x	x	o

x = geschikt, o = ongeschikt, - = onvoldoende ondervinding.

Appel

	I	II	III	IV	V	VI
9 Sterappel	x	o	x	x	x	x
10 Gron. Kroon	o	o	x	x	x	—
12 Ermgaard	x	—	x	x	x	—
13 Bramley	x	—	x	x	x	x

B Plaatselijk sortiment.

2 Lemoen	o	o	x	x	x	—
6 Bloemee	o	o	o	x	x	—
16 Zuccamaglio	o	o	—	x	x	o
17 Present v. E.	o	o	x	x	x	o
18 Landsberger	o	o	o	o	x	o
19 Pfirsichroter	x	o	x	o	o	o
21 Lane's	x	o	o	o	o	o
22 Brab. Bellefl.	o	o	o	o	o	x
23 Zoete Kroon	x	o	x	x	—	—
24 Ossenkop	o	o	o	o	o	x
25 Fransche Zure	o	o	o	o	o	x
26 Ekenstein	—	—	x	—	—	—
27 Klumpke	o	o	o	o	o	x
28 Notaris	o	o	o	x	x	x
34 Drentsche Bellefl.	o	—	x	x	o	o
51 Schellinghouter	—	—	x	—	—	—
60 Keswick	o	o	x	x	x	o
61 Roode Tulp	o	o	x	—	o	o
63 London Pippin	—	—	x	—	—	—

C Beproeverswaardige appels.

15 Allington Pipp.	o	—	x	—	—	—
29 Princessenobel	—	—	—	—	—	—
30 Nordhausen.	—	—	—	—	x	—
31 Wealthy	—	—	—	—	x	—
36 James Grieve	—	—	—	—	x	—
37 Luntersche Pipp.	—	—	x	x	—	—
39 Zigeunerin	x	—	x	—	—	x
41 Laxtons Superb	x	—	x	—	x	—
42 Glorie v. Holland	x	—	x	—	x	—
43 Jonathan	x	—	—	o	o	—
47 Jubilee	—	—	x	x	x	—
48 Bath	—	—	x	—	—	—
57 Ellisons	x	—	—	—	—	—

E Nieuwe appels.

Signe Tillisch	—	o	o	o	o	o
Koningszuur	—	—	—	—	—	—
Åkerö	—	—	—	—	x	—
Dr. Seeligs	—	—	—	—	—	—
St. Cecilia	—	—	—	—	—	—
Bosappel	—	—	—	—	x	—
Wijnzuur	—	—	—	—	x	—
Vogelcalville	—	—	—	—	—	—
Eethensche Wijn	—	—	—	—	x	—
Pater v. d. Elsen	—	—	—	—	—	—
Anna Boelens	—	—	—	—	—	—
Pres. v. Holland	—	—	—	—	—	—
Worcester	—	—	—	—	o	—
B.G. Apple	—	—	—	—	o	—
May Queen	—	—	—	—	x	—
Dekkers Glorie	—	—	x	—	—	—